

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

05 травня 2018 року

м. Київ

№ 51

Про затвердження Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період

Відповідно до статей 7, 15, 33 та 56 Закону України “Про Національний банк України” та з метою безперервного забезпечення економіки готівковими коштами в умовах особливого періоду Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанову Правління Національного банку України від 12 лютого 2004 року № 46 “Про затвердження Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2004 року за № 257/8856;

2) постанову Правління Національного банку України від 18 травня 2007 року № 189 “Про внесення змін до Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 30 травня 2007 року за № 555/13822;

3) постанову Правління Національного банку України від 03 березня 2015 року № 157 “Про внесення змін до Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період”.

3. Департаменту грошового обігу (Зайченко В. П.) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Голову Національного банку України Смолія Я. В.

5. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Я. В. Смолій

Інд. 50

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
05 травня 2018 року № 51

Положення
про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у
банківській системі в особливий період

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено згідно з вимогами Конституції України, Законів України “Про оборону України”, “Про правовий режим воєнного стану”, “Про Національний банк України”, нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Національний банк), які регламентують організацію роботи банківської системи в надзвичайному режимі, роботу банків з організації готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі та касових операцій суб’єктів господарювання.

2. Метою розроблення цього Положення є забезпечення стабільної роботи банківської системи України з готівкою в умовах особливого періоду та безперервного забезпечення економіки готівковими коштами, а також забезпечення готівковими коштами з’єднань, військових частин, підрозділів Збройних Сил України, Національної гвардії України (далі – військові формування), Національної поліції України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України (далі – правоохоронні органи), Адміністрації Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України (далі – Держспецзв’язку).

3. Це Положення визначає основні вимоги до організації роботи з готівкою підрозділів Національного банку [Операційного департаменту (далі – підрозділ Національного банку, відповідальний за операційну діяльність), Департаменту грошового обігу (далі – підрозділ Національного банку, відповідальний за грошовий обіг), відділів (управління) грошового обігу в регіонах Департаменту грошового обігу Національного банку (далі – підрозділи грошового обігу в регіонах), Центрального сховища (далі – підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей)],

банків, залучених до роботи в особливий період за відповідним рішенням Національного банку (далі – залучені банки), та банків, щодо яких Правління Національного банку прийняло рішення про надання їм повноважень на зберігання запасів готівки Національного банку (далі – уповноважені банки).

Підрозділи Національного банку та уповноважені банки, перелік яких визначено окремим розпорядчим актом Національного банку, зобов'язані керуватися цим Положенням або окремими його нормами у разі роботи в умовах надзвичайного режиму.

Керівники підрозділів Національного банку, залучених та уповноважених банків в умовах особливого періоду, вживають заходів і безпосередньо відповідають за організацію роботи та створення належних умов для повної схоронності всіх цінностей у сховищах, оборотній та операційних касах залучених та уповноважених банків.

4. Підрозділ Національного банку, відповідальний за грошовий обіг, визначає перелік підрозділів грошового обігу в регіонах та уповноважених банків, у яких є належним чином обладнані площі сховищ для зберігання в них необхідних обсягів запасів готівки під час дії особливого періоду.

5. Банки, які у зв'язку із настанням особливого періоду зупинили або припинили свою діяльність, зобов'язані вивезти в повному обсязі готівку із сховищ до визначених підрозділів грошового обігу в регіонах, підрозділу Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей, або уповноважених банків у терміни, установлені рішенням Правління Національного банку. Інформація про перелік визначених підрозділів грошового обігу в регіонах та уповноважених банків доводиться Національним банком до відома банків.

Підрозділ перевезення цінностей Національного банку (згідно з окремими розпорядженнями Національного банку), підрозділи інкасації визначених державних банків (за договорами) або власні підрозділи інкасації банків (філій, відділень) здійснюють вивезення готівки за обставин, визначених в абзаці першому пункту 5 розділу I цього Положення.

6. Підрозділ Національного банку, відповідальний за операційну діяльність, та підрозділи грошового обігу в регіонах з дати настання особливого періоду:

1) припиняють реалізацію пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції;

2) забезпечують протягом трьох робочих днів повернення пам'ятних монет України, переданих підрозділом Національного банку, відповідальним за операційну діяльність, і підрозділами грошового обігу в регіонах без попередньої оплати банкам (філіям, відділенням), організаціям та установам;

3) забезпечують повернення інвестиційних монет України, переданих підрозділами грошового обігу в регіонах банкам на реалізацію без попередньої оплати;

4) забезпечують протягом семи робочих днів повернення виданих під звіт відповідальній особі пам'ятних монет, сувенірної та супутньої продукції.

7. Касові операції в особливий період виконуються підрозділами грошового обігу в регіонах, підрозділом Національного банку, відповідальним за зберігання та перевезення цінностей, уповноваженими та залученими банками.

II. Забезпечення потреб економіки готівкою в національній валюті.

Формування резервних фондів національної валюти та організація емісійних операцій в особливий період

8. Потреби економіки в готівкових коштах в умовах особливого періоду забезпечуються як за рахунок резервних фондів готівки в підрозділі Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей, так і за рахунок запасів готівки в сховищах підрозділів грошового обігу в регіонах, підрозділу Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей та уповноважених банків.

9. Підрозділ Національного банку, відповідальний за грошовий обіг в умовах особливого періоду, щомісяця перевіряє достатність резервних фондів для забезпечення потреб економіки в готівці та в разі потреби вносить пропозиції на розгляд Правління Національного банку щодо обсягів друкування банкнот за всіма або кожним окремим номіналом для поповнення резервних фондів.

Підрозділ Національного банку, відповідальний за грошовий обіг, розробляє пропозиції щодо зміни обсягів друкування банкнот на підставі оперативної інформації стосовно змін тенденцій попиту на банкноти (у розрізі номіналів), з урахуванням наявних запасів банкнот у резервних фондах та використання або поповнення стратегічного запасу банкнот.

Стратегічний запас банкнот в умовах особливого періоду використовується відповідно до розпоряджень Голови Національного банку (або особи, на яку покладено виконання його обов'язків) або заступника Голови Національного банку, який згідно з розподілом функціональних обов'язків здійснює загальне керівництво підрозділом Національного банку, відповідальним за грошовий обіг (або особи, на яку покладено виконання його обов'язків), за відповідними поданнями цього підрозділу Національного банку.

10. Підрозділ Національного банку, відповідальний за грошовий обіг, здійснює задоволення заявок підрозділів грошового обігу в регіонах та уповноважених банків на підкріплення банкнотами та/або монетами в разі прийняття рішення про припинення виробництва банкнот та/або монет у межах їх залишків у підрозділі Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей, та інших підрозділах грошового обігу в регіонах та уповноважених банків.

Підрозділи грошового обігу в регіонах разом із уповноваженими та залученими банками проводять організаційні заходи щодо залучення до кас банків банкнот і монет і їх здавання до підрозділів грошового обігу в регіонах та уповноважених банків для подальшого перерозподілу.

11. Підрозділи грошового обігу в регіонах та уповноважені банки в умовах особливого періоду зобов'язані постійно аналізувати і контролювати запаси готівки в сховищах з метою забезпечення потреб області/регіону в готівці та в установлені терміни подавати заявки підрозділу Національного банку, відповідального за грошовий обіг на їх поповнення. Заявки в разі необхідності подаються в оперативному порядку без дотримання терміну їх подання, визначеного розпорядчим актом Національного банку з організації емісійно-касової роботи в системі Національного банку та нормативно-правовим актом Національного банку про передавання запасів готівки на зберігання до уповноважених банків.

Представники Національного банку в регіонах (інший працівник Національного банку на підставі розпорядчого акта Національного банку), начальники підрозділів грошового обігу в регіонах і керівники уповноважених банків зобов'язані забезпечити наявність у сховищах банкнот і монет у необхідних обсягах з урахуванням ситуації, що складається. Підкріплення запасів готівки в сховищах підрозділів грошового обігу в регіонах та уповноважених банків в особливий період здійснюється з резервних фондів або із запасів готівки підрозділу Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей, інших підрозділів грошового обігу в регіонах і уповноважених банків на підставі емісійних дозволів, наданих підрозділом Національного банку, відповідальним за грошовий обіг.

12. Правління Національного банку має право прийняти рішення про припинення в особливий період діяльності відповідного підрозділу грошового обігу в регіоні та/або припинення дії рішення Національного банку чи перегляду статусу уповноваженого банку або їх евакуації. Готівка, що зберігалась у такому підрозділі грошового обігу в регіоні та/або уповноваженому банку, перевозиться до підрозділу грошового обігу чи уповноваженого банку в іншому регіоні або до підрозділу Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей, на підставі емісійних дозволів, наданих підрозділом Національного банку, відповідальним за грошовий обіг.

Вивезення запасів готівки здійснюється від вищих номіналів банкнот до нижчих з урахуванням вантажності транспортних засобів. Вивезення монет за наявності вільної вантажності в транспортних засобах здійснюється від вищих до нижчих номіналів.

Інші цінності (у тому числі пам'ятні та інвестиційні монети, сувенірна продукція України) перевозяться до підрозділу грошового обігу в іншому регіоні або до підрозділу Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей, на підставі окремих розпорядчих актів Національного банку.

Підрозділ Національного банку, відповідальний за грошовий обіг, разом з підрозділом Національного банку, відповідальним за зберігання та перевезення цінностей, з урахуванням ситуації в областях визначає підрозділ, який здійснюватиме перевезення цінностей. Представники Національного банку в регіонах (інший працівник Національного банку на підставі розпорядчого акта Національного банку) чи керівники уповноважених банків з метою мінімізації ризиків щодо збереження готівки та інших цінностей під час їх перевезення вирішують питання про необхідність залучення до супроводження правоохоронних органів та військових формувань.

13. Подання заявок на підкріплення готівкою та вивезення її надлишків, подання звітності та направлення одержувачам і відправникам відповідних емісійних дозволів у разі неможливості виконання цих функцій засобами автоматизованих систем оброблення інформації, здійснюється за допомогою захищеної електронної пошти, телефонного зв'язку (телефонограмами) або інших альтернативних засобів. Підготовка документів та облік операцій з готівкою в банках, підрозділах грошового обігу в регіонах здійснюється іншими альтернативними засобами або в ручному режимі на паперових носіях. Бланки первинних, облікових і розпорядчих документів у необхідній кількості повинні бути завчасно підготовлені відповідно до зразків, визначених нормативно-правовими та розпорядчими актами Національного банку з питань організації емісійно-касової роботи в системі Національного банку, ведення касових операцій банками України, передавання запасів готівки на зберігання до уповноважених банків.

Підрозділи грошового обігу в регіонах та уповноважені банки в умовах особливого періоду зобов'язані щотижня подавати звіт про рух готівки та інформацію про залишки готівки в запасах готівки підрозділу Національного банку, відповідального за грошовий обіг, за допомогою електронної пошти, телефонного зв'язку (телефонограмами) або інших альтернативних засобів. Звіт про рух готівки та інформація про залишки готівки надаються загальними сумами в розрізі індексів, а в разі потреби – у розрізі номіналів.

14. Підрозділи грошового обігу в регіонах розраховують і забезпечують залежно від обсягів готівки, що зберігаються у сховищах, незменшуваний мобілізаційний запас для забезпечення оброблення та транспортування готівки

(мішки інкасаторські, пломби, шпагат банківський), обладнання та/або засоби для пошкодження готівки, підрозділ Національного банку, відповідальний за забезпечення діяльності Національного банку – паливно-мастильні матеріали для перевезення цінностей оперативним автотранспортом відповідно до визначених маршрутів та з урахуванням вимог пункту 12 розділу II цього Положення.

15. Підрозділи Національного банку, відповідальні за забезпечення діяльності Національного банку, грошовий обіг, зберігання та перевезення цінностей в умовах особливого періоду, для забезпечення організації безперебійної роботи з готівкою та іншими цінностями, створення належних умов для їх перевезення та зберігання здійснюють закупівлю товарів і послуг відповідно до вимог нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку з питань закупівель.

16. Комплекти дублікатів ключів від усіх сховищ і сейфів, які перебувають на тимчасовому зберіганні у представників підрозділу Національного банку, відповідального за безпеку та об'єктову охорону в регіонах, у разі настання особливого періоду передаються до підрозділу Національного банку, відповідального за безпеку, з оформленням такого передавання в установленому порядку.

Матеріально відповідальні особи сховищ у разі загрози незаконного проникнення сторонніх осіб до будь-якої будівлі Національного банку (у тому числі розташованих у регіонах), уповноваженого банку чи підрозділу Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей, вживають заходів щодо закриття та опечатування сховищ, здавання їх під охорону, а представник Національного банку в регіоні (інший працівник Національного банку на підставі розпорядчого акта Національного банку), директори підрозділів Національного банку, відповідальних за операційну діяльність чи за зберігання та перевезення цінностей, керівник уповноваженого банку зобов'язані забезпечити пошкодження та/або знищення ключів і кодів сховищ і ґратчастих дверей.

Пошкодження/знищення ключів від сховищ і ґратчастих дверей здійснюється в присутності комісії, персональний та кількісний склад якої визначається наказом представника Національного банку в регіоні (іншого працівника Національного банку на підставі розпорядчого акта Національного банку)/директора підрозділу Національного банку, відповідального за операційну діяльність/директора підрозділу Національного банку, відповідального за зберігання та перевезення цінностей/керівника уповноваженого банку. До складу комісії обов'язково включаються касові працівники та представники підрозділу Національного банку, відповідального за безпеку. Пошкодження/знищення ключів від сховищ і ґратчастих дверей здійснюється в механічний або хімічний спосіб, а коди знищуються шляхом їх

блокування адміністратором або через механічне руйнування блоку вводу кодів.

III. Організація роботи з готівкою в підрозділах грошового обігу в регіонах, уповноважених та залучених банках в особливий період

17. Основними завданнями уповноважених та залучених банків щодо організації готівкового обігу і здійснення касових операцій в особливий період є:

1) повне і своєчасне забезпечення потреб військових формувань, правоохоронних органів, Держспецзв'язку, підприємств, організацій і населення в готівці;

2) виконання бюджетних доручень щодо безперебійної видачі готівки підрозділам військових формувань, правоохоронних органів, Держспецзв'язку;

3) максимальне залучення готівки з усіх можливих джерел для контролю та прискорення її обігу;

4) сприяння дотриманню суворого режиму економного використання готівки і зміцненню фінансової та платіжної дисципліни;

5) скорочення використання готівки в розрахунках за товари і послуги та введення в разі потреби обмежень на здійснення розрахунків готівкою;

6) документальне оформлення руху готівки в касі банку та повне і своєчасне відображення касових операцій у бухгалтерському обліку;

7) створення безпечних умов роботи з готівкою та її зберігання.

18. Підрозділи грошового обігу в регіонах, підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей, і уповноважені банки після настання особливого періоду укладають із залученими банками договори про касове обслуговування за потреби. Підкріплення підрозділами грошового обігу в регіонах, підрозділом Національного банку, відповідальним за зберігання та перевезення цінностей, і уповноваженими банками під час особливого періоду залучених банків готівкою для подальшої її видачі підрозділам військових формувань, правоохоронних органів, Держспецзв'язку здійснюється безкоштовно за умови отримання відповідної суми з кореспондентських рахунків залучених банків. У разі неможливості переказу безготівкових коштів за готівку такі операції здійснюються на підставі окремого розпорядчого акта Національного банку, у якому мають бути врегульовані умови отримання готівки.

Уповноважені та залучені банки в особливий період видають готівку військовим формуванням, правоохоронним органам, Держспецзв'язку безкоштовно.

Підрозділи грошового обігу в регіонах надають послуги з безпосереднього касового обслуговування, а підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей, – з безпосереднього касового обслуговування та перевезення готівки до військових формувань, правоохоронних органів, Держспецзв'язку без участі уповноважених і залучених банків безкоштовно за окремим рішенням Правління Національного банку за умови отримання відповідної суми з рахунку Державного казначейства України.

19. Касові та/або емісійні операції в підрозділах грошового обігу в регіонах, підрозділі Національного банку, відповідальному за зберігання та перевезення цінностей, уповноважених і залучених банках проводяться на підставі документів, оформлених засобами системи автоматизації банку (далі – САБ). Оформлення касових документів та облікових реєстрів у разі неможливості використання САБ здійснюється вручну на паперових носіях.

Відображення операцій в бухгалтерському обліку здійснюється в перший операційний день відновлення роботи в САБ.

20. Операції з готівкою в післяопераційний час, у вихідні та святкові дні здійснюються з оформленням касових документів за поточною датою здійснення операцій із зазначенням часу прийняття документів або напису чи штампа “вечірня” або “післяопераційний час” та відображенням у внутрішньому обліку, а в бухгалтерському обліку – в перший операційний день, що настає за датою виконання операцій.

21. Підрозділи грошового обігу в регіонах, підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей, і уповноважені банки здійснюють приймання та видачу готівки інкасаторам за окремими графіками з урахуванням оперативної ситуації та потреб у готівці в області/регіоні.

22. Залученим банкам забороняється накопичувати готівку у сховищах понад розмір, що забезпечує поточні потреби під час здійснення операцій з готівкою. Перерозподіл залученими банками готівки в межах своєї мережі, а також її продаж іншим залученим банкам здійснюється лише за погодженням із підрозділом Національного банку, відповідальним за грошовий обіг, та підрозділами грошового обігу в регіонах. Підрозділ Національного банку, відповідальний за грошовий обіг, та підрозділи грошового обігу в регіонах залежно від ситуації, що склалася, визначають форму погодження та порядок доведення погодження до залученого банку.

23. Організація технологічних процесів оброблення готівки в особливий період визначається на підставі наявних (на час настання особливого періоду) виробничих потужностей із використанням ручних та автоматизованих технологій, а також з урахуванням умов щодо енергопостачання.

24. Підрозділи грошового обігу в регіонах/підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей, уповноважені та залучені банки, якщо немає електропостачання, та в разі неможливості підключення технічних засобів оброблення готівки до аварійного електроживлення оперативно вживають заходів щодо переходу на використання ручних технологій.

25. Уповноважені та залучені банки в умовах особливого періоду за наявності обставин, що унеможливають функціонування відокремлених підрозділів уповноважених та залучених банків на окремій території, з метою забезпечення безперебійного обслуговування невідкладних фінансових потреб військових формувань, правоохоронних органів, Держспецзв'язку, підприємств, організацій та населення мають право організовувати в структурі банку/філії/відділення власні мобільні підрозділи відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо порядку банківського обслуговування мобільними підрозділами банку військових частин, суб'єктів господарювання, населення в разі запровадження надзвичайного режиму роботи.

IV. Порядок проведення утилізації не придатних до обігу банкнот гривні в умовах особливого періоду

26. Підрозділи грошового обігу в регіонах, підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей, перед утилізацією обробляють пачки не придатних до обігу банкнот, прийнятих від уповноважених і залучених банків, з дотриманням вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо порядку оброблення банкнот (монет) національної валюти. Підрозділи грошового обігу в регіонах та підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей у разі оброблення банкнот із застосуванням автоматизованих систем з установленими шредерами здійснюють утилізацію зношених банкнот на місцях.

Підрозділ Національного банку, відповідальний за зберігання та перевезення цінностей, здійснює утилізацію зношених банкнот в автоматичному режимі на відповідному обладнанні.

27. Підрозділи грошового обігу в регіонах в разі неможливості утилізації не придатних до обігу банкнот здійснюють їх утилізацію на підприємствах, визначених Національним банком, на підставі укладеного договору про

проведення утилізації. Графіки завезення не придатних до обігу банкнот на такі підприємства для їх утилізації підрозділи грошового обігу в регіонах складають з дотриманням умов конфіденційності за місцезнаходженням підприємства та погодженням із керівництвом цих підприємств.

Правління Національного банку, якщо немає змоги провести утилізацію не придатних до обігу банкнот на підприємствах, приймає рішення про утилізацію не придатних до обігу банкнот іншими прийнятними способами до повної втрати ними платіжності.

28. Підрозділ перевезення цінностей Національного банку або підрозділ інкасації визначеного державного банку (за договорами) або власний підрозділ інкасації банку (філії, відділення) здійснює доставку не придатних до обігу банкнот на підприємство для утилізації цінностей.

29. Підрозділи грошового обігу в регіонах для забезпечення належної організації та проведення утилізації не придатних до обігу банкнот створюють комісію з утилізації не придатних до обігу банкнот (далі – комісія). Персональний і кількісний склад комісії визначається наказом представника Національного банку в регіоні (або іншого працівника Національного банку на підставі розпорядчого акта Національного банку). Головою комісії призначається начальник підрозділу грошового обігу в регіоні або його заступник. До складу комісії також включаються представники органів Національної поліції України (за згодою). До наказу про створення комісії вносяться зміни в разі тимчасової відсутності одного з членів комісії. У наказі визначаються строк роботи комісії, повноваження, функції та відповідальність кожного члена комісії. Присутність усіх членів комісії є обов'язковою під час приймання інкасаторами не придатних до обігу банкнот від матеріально відповідальних осіб та з моменту розкриття інкасаторами мішків (касет) з цими банкнотами і до їх повної утилізації.

До роботи комісії обов'язково залучаються інкасатори, на яких покладаються функції з приймання, доставляння до місця утилізації та безпосередньо утилізації переданих пачок не придатних до обігу банкнот, із покладанням повної колективної матеріальної відповідальності за незабезпечення схоронності довірених цінностей до їх повної утилізації.

30. На підприємстві, що здійснює утилізацію не придатних до обігу банкнот, з метою забезпечення повної утилізації видається розпорядчий документ (розпорядження, наказ), згідно з яким призначаються спеціалісти підприємства, відповідальні за проведення повної утилізації та дотримання відповідного технологічного режиму (далі – відповідальні спеціалісти). Відповідальні спеціалісти разом із членами комісії підписують акт про утилізацію не придатних до обігу банкнот, що підтверджує завершення утилізації не придатних до обігу банкнот на підприємстві.

31. Національний банк для супроводження та забезпечення охорони протягом усього процесу утилізації на підприємстві не придатних до обігу банкнот укладає договір із Національною поліцією України.

32. На кожну операцію з утилізації на підприємстві не придатних до обігу банкнот готується розпорядження про відправлення не придатних до обігу банкнот для утилізації за підписом представника Національного банку в регіоні (або іншого працівника Національного банку на підставі розпорядчого акта Національного банку). У розпорядженні Національного банку зазначаються вид (індекс) та номінал, сума за кожним номіналом та загальна сума, кількість місць, номер сховища, з якого видаватимуться не придатні до обігу банкноти, прізвища бригади інкасаторів, які отримають банкноти для утилізації та доставлять їх до підприємства, прізвища членів комісії, які будуть присутні на утилізації.

33. Видача матеріально відповідальними особами бригаді інкасаторів не придатних до обігу банкнот для їх перевезення до місця утилізації проводиться в присутності всіх членів комісії за розпорядженням про відправлення не придатних до обігу банкнот для утилізації на підставі видаткового касового ордера та опису (додаток 1). Матеріально відповідальні особи та працівники, які здійснюють бухгалтерський облік та контроль за бухгалтерським обліком, засвідчують своїми підписами примірники видаткового касового ордера, один з яких передається для контролю за відображенням (проведенням) операції в підсистемі “Емісійний день банку”.

Матеріально відповідальні особи складають опис у двох примірниках, у якому зазначаються номер і дата розпорядження про відправлення не придатних до обігу банкнот для утилізації.

Один примірник опису використовується бригадою інкасаторів для приймання не придатних до обігу банкнот і після виконання завдань передається до підрозділу перевезення цінностей Національного банку/підрозділу інкасації визначеного державного банку/власного підрозділу інкасації банку (філії, відділення), інший – залишається в підрозділах грошового обігу в регіонах в документах дня разом із видатковим касовим ордером.

34. Бригада інкасаторів здійснює приймання не придатних до обігу банкнот відповідно до вимог нормативно-правових і розпорядчих актів Національного банку з питань перевезення валютних цінностей. Перевезення не придатних до обігу банкнот до місця утилізації здійснюється в опломбованих мішках (касетах).

35. Не придатні до обігу банкноти утилізуються після їх перевірки.

Бригада інкасаторів після перевірки членами комісії цілісності доставлених мішків (касет), пломб, якими вони опломбовані, їх відповідності

даним опису розкриває мішки (касети) з не придатними до обігу банкнотами та перевіряє загальну суму за пачками з даними ярликів (супровідних ярликів) без перевірки кількості корінців.

36. Акт про утилізацію не придатних до обігу банкнот (додаток 2) складається після утилізації партії не придатних до обігу банкнот. Акт складається в трьох примірниках за підписами всіх членів комісії, спеціалістів підприємства, відповідальних за проведення повної утилізації та дотримання відповідного технологічного режиму, та інкасаторів. Перший примірник надсилається до підрозділу Національного банку, відповідальному за грошовий обіг, другий – залишається в підрозділах грошового обігу в регіонах для відображення в бухгалтерському обліку та в підсистемі “Емісійний день банку”, третій – передається до підрозділу перевезення цінностей Національного банку/підрозділу інкасації визначеного державного банку/власного підрозділу інкасації банку (філії, відділення) як підтвердження виконання завдання інкасаторами.

V. Особливості організації роботи з готівкового обігу уповноваженими та залученими банками та ведення касових операцій підприємствами, організаціями та фізичними особами-підприємцями в особливий період

37. Національний банк має право:

- 1) змінювати критерії зношеності банкнот;
- 2) зобов'язувати залучені банки здавати готівку до підрозділів грошового обігу в регіонах і уповноважених банків;
- 3) вводити обмеження на зняття готівки підприємствами, організаціями, фізичними особами-підприємцями та населенням з поточних і вкладних рахунків.

38. Підприємства, організації в умовах особливого періоду укладають договори про відкриття та ведення рахунків із залученими або уповноваженими банками, узгоджують з ними розрахунок ліміту залишку готівки в касі. Ініціатором процедури узгодження розрахунку ліміту залишку готівки в касі є підприємство, організація – під час укладання договору чи залучений або уповноважений банк. Ліміт залишку готівки в касі є нульовим для підприємств, організацій, які не узгодили з банком такий розрахунок, а не зана підприємством, організацією на кінець робочого дня готівка є понадлімітною.

39. Підприємства, організації зобов'язані здавати готівку, що надходить до їх кас, у повному обсязі (крім випадків, передбачених у пунктах 41 та 45 розділу V цього Положення) до залученого або уповноваженого банку в

порядку і строки, що узгоджені з банком. Така готівка зараховується на поточні рахунки підприємств, організацій не пізніше наступного робочого дня.

В особливий період підприємства, організації переглядають порядок і строки здавання виручки з метою максимального надходження готівки до кас залучених або уповноважених банків.

40. Залучені та уповноважені банки для забезпечення своєчасного здавання виручки та дотримання лімітів залишку готівки в касах підприємств, організацій зобов'язані забезпечувати роботу в операційний та післяопераційний час, вихідні та святкові дні. Виручка, що надійшла в операційний час, зараховується на поточні рахунки клієнта в той самий день, а виручка, що надійшла в післяопераційний час, вихідні та святкові дні, – не пізніше наступного робочого дня.

41. Підприємства та організації не мають права накопичувати у своїх касах готівку для здійснення майбутніх витрат (у тому числі на заробітну плату, виплати соціального характеру) до встановленого строку їх виплати.

Підрозділи військових формувань, правоохоронних органів, Держспецзв'язку на період виконання їх особовим складом завдань за межами пунктів постійної дислокації мають право зберігати в касах готівку, що одержана в уповноважених та залучених банках для виплати особовому складу грошового забезпечення, понад установлений ліміт каси протягом 10 робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку.

Підприємства роздрібної торгівлі, громадського харчування, надання послуг, а також інші підприємства та організації, до каси яких постійно надходить готівкова виручка, для запобігання зустрічному переміщенню готівки мають право витратити її за узгодженням із залученим або уповноваженим банком на оплату праці, виплати соціального характеру своїм працівникам.

Підприємства громадського харчування, а також підприємства, що займаються закупівлею товарів сільськогосподарської продукції, мають право за рахунок готівкової виручки здійснювати закупівлю сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки в населення.

Уповноважені та залучені банки в особливий період здійснюють систематичний облік підприємств та організацій, які мають постійну готівкову виручку.

42. Підприємства та організації в разі настання обставин, що унеможливають здавання ними готівки до уповноважених і залучених банків, мають право перевищувати ліміт залишку готівки в касі, одночасно вживаючи заходів для забезпечення щонайскорішого здавання понадлімітних сум готівки до таких банків або мобільних підрозділів банків.

43. Уповноважені та залучені банки видають підприємствам, організаціям та фізичним особам-підприємцям готівку для забезпечення потреб, що виникають під час їх функціонування та не суперечать законодавству України.

44. Уповноважені та залучені банки для видачі готівки підприємствам, організаціям та фізичним особам-підприємцям мають право витребувати для перевірки документи, що обґрунтовують згідно із законодавством України необхідність одержання готівки.

45. Підприємства, організації, фізичні особи-підприємці, які відкрили поточні рахунки в уповноважених і залучених банках, і зберігають на цих рахунках свої кошти на договірних засадах, здійснюють розрахунки за своїми зобов'язаннями між собою виключно в безготівковій формі (крім розрахунків з бюджетом та цільовими фондами, які можуть здійснюватися готівкою за рахунок коштів, одержаних у банку, або з виручки) у порядку, установленому нормативно-правовим актом Національного банку з питань ведення касових операцій у національній валюті в Україні, а з населенням – як у безготівковій, так і в готівковій формах.

Підприємства, організації та фізичні особи-підприємці мають право здійснювати готівкові розрахунки з населенням:

1) за рахунок готівки, одержаної від уповноваженого або залученого банку (у разі закупівлі сільськогосподарської продукції – і за рахунок виручки), через касу підприємства/організації/фізичної особи-підприємця із веденням касової книги/книги обліку розрахункових операцій/книги обліку доходів і витрат/книги обліку доходів;

2) через уповноважені та залучені банки шляхом унесення готівки для подальшого її перерахування на поточні рахунки.

Директор Департаменту
грошового обігу

В. П. Зайвенко

Додаток 1
до Положення про організацію
готівкового обігу і ведення
емісійно-касових операцій у
банківській системі в особливий
період
(пункт 33 розділу IV)

_____ (найменування підрозділу грошового обігу в регіоні)

_____ "____" _____ 20__ року

Опис №

Згідно з розпорядженням

_____ (найменування підрозділу грошового обігу в регіоні)
від "____" _____ 20__ року № _____ відправляються з _____

_____ (найменування підрозділу грошового обігу в регіоні)
з бригадою інкасаторів у складі:
старшого бригади

_____ (прізвище, ініціали)
та інкасаторів

_____ (прізвище, ініціали)
_____ для утилізації шляхом переробки

_____ (спосіб переробки)
не придатні до обігу банкноти.

№ з/п	Індекс	Номінал	Сума	Кількість місць (мішків, касет)	Номер (код) відбитка пломбіра (для мішків)
1	2	3	4	5	6

Усього _____ грн
(цифрами і словами)
_____ місць.
(цифрами)

Видали
матеріально відповідальні особи:

Прийняли
члени бригади інкасаторів:

_____	_____	_____	_____
(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)
_____	_____	_____	_____
(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)
_____	_____	_____	_____
(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)

Додаток 2
до Положення про організацію
готівкового обігу і ведення
емісійно-касових операцій у
банківській системі в особливий
період
(пункт 36 розділу IV)

“ ___ ” _____ 20__ року

Акт №
про утилізацію не придатних до обігу банкнот

Цей акт складено про те, що відповідно до розпорядження

_____ (найменування підрозділу грошового обігу в регіоні)
від “ ___ ” _____ 20__ року № _____ мішків (касет)
_____ (кількість)

з не придатними до обігу банкнотами на суму _____ грн
_____ (цифрами і словами)

доставлені на підставі договору про проведення утилізації від “ ___ ” _____
20__ року № _____ на _____ у непошкодженій упаковці
(найменування підприємства)

та були розкриті інкасаторами

(прізвище, ініціали)

(прізвище, ініціали)

(прізвище, ініціали)

Вміст мішків (касет) було звірено з написами на ярликах (супровідних ярликах) та з даними опису від “ ___ ” _____ 20__ року № _____, перевірено за пачками.

Під час перевірки в мішках (касетах) були не придатні до обігу банкноти:

№ з/п	Індекс	Номінал	Сума	Примітки
1	2	3	4	5

Усього _____ грн

(цифрама і словама)

Усі зазначені не придатні до обігу банкноти утилізовані шляхом переробки

(спосіб переробки)

Утилізація проведена в присутності комісії з утилізації не придатних до обігу банкнот, призначеною наказом від “___” _____ 20__ року № _____.

Голова комісії

_____.

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Члени комісії:

_____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

_____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

спеціаліст

підприємства: _____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

старший бригади

інкасаторів

_____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

інкасатори:

_____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

_____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

_____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

_____;

(прізвище, ініціали)

(підпис)

_____.

(прізвище, ініціали)

(підпис)